గణా చా రి

"మళ్ళీ నీ కిదేం బుద్ధిరా?" చలపతి కొయ్యపెట్టె తెరిచి పెళ్ళినాడు అత్తగారు పెట్టిన అత్తాకోడలంచు కండువా తీసి భుజంమీద వేసుకో బోతూ ఆగిపోయాడు.

వెనక నిల్చున్న తల్లి వాలకం మనసులో మెదలుతూ వుంటే గుండె దడదడలాడింది.

"పెద్దదాన్ని ఎందుకు చెప్తున్నానో విను. పెద్దవాళ్ళ మాట విని చెడ్డవాళ్ళు లేరు."

కెనడియన్ ఇంజన్‌లా మంగమ్మ చేస్తున్న రొదకు చలపతి హృదయం కాలవమీద వంతెనలా గజగజలాడి పోయింది.

'నువ్వా గడప తొక్కితే నీకూ నాకూ ఇక ఇంతే!'

మంగమ్మ నోరంటే నోరు కాదు. మనిషికంటే నోరే పెద్దది.

మంగమ్మకు ఇరవైఏళ్ళు నిండకుండానే భర్త పోయాడు. ఆమె అదృష్టం బాగుండి అప్పటికే ఓ కాయ కాసింది.

మంగమ్మ భర్త పోయాడనే వార్త అందడమే ఆలస్యంగా పిండాకూడు చుట్టూ చేరే కాకుల్లా అయిన వాళ్ళూ, కానివాళ్ళూ మంగమ్మ చుట్టూ వచ్చి చేరారు. పోటీలమీద మంగమ్మను ఆదుకొనే ప్రయత్నాలు చేశారు.

'ఆడకూతురు. చిన్న వయస్సు. భర్త చచ్చి పుట్టెడు దుఃఖంలో వుంది. ఇరవై ఎకరాల మాగాణి — దొడ్లూ—దోవలూను. ఎవరూ ఆదుకోకపోతే ఏమై పోతుంది ?' ఆమె చుట్టూచేరిన వాళ్ళ ఆలోచనలు ఇలా వుంటే —

మంగమ్మకు మాత్రం వాళ్ళ సహాయం అక్కర లేదనిపించింది.

'వెధవ సంత. గుంటనక్కలు. తేరగా వచ్చిందని మింగడానికి చేరారు. వీళ్ళంతా తనకు సహాయం చెయ్యడానికి వచ్చారా ? గద్దలా అందినంతవరకు తన్నుకెళ్ళడానికి వచ్చారు. తన దగ్గరా వీళ్ళ వేషాలు ?' వాళ్ళ మాటలు వింటూ మనసులో అనుకొనేది మంగమ్మ.

పెద్దదినం కాగానే ఎక్కడివాళ్ళ నక్కడ తరిమేసింది. పుట్టింటివాళ్ళను కూడా నమ్మలేకపోయింది.

' ముదనష్టపోళ్ళు. అయినకాడికి ఏసుకుపోదామని తగలడ్డారు. మాయదారి సంత. పీడా విరగడైంది. ' మంగమ్మ మెటికలు విరిచింది.

పాతికేళ్ళుగా మంగమ్మ ఇంటిమీద కాకి వాలకుండా ఆస్తిని కాపాడుకొంటూ వచ్చింది. సమస్యలు ఎదురైనప్పుడల్లా మంగమ్మను ఆమె నోరే ఆదుకుంది.

ఆ నోటికి భయపడే అటు అత్తింటివాళ్ళు, ఇటు పుట్టింటివాళ్ళు భళ్ళున పగలేసిన కుండపెంకుల్లా చెల్లాచెదరైపోయారు.

ఆమె కొడుకు చలపతిని పెద్దపులుల్లా నోరుతెరుచుకొనివున్న వారసులనుంచి ఆ నోటితోనే కాపాడుకొంటూ వచ్చింది. అంతేకాదు. కొడుకును కొంగుచాటునే పెంచింది. బయటి ప్రపంచం తెలియకుండా పెంచింది. బడికి పంపకుండా ఇంట్లోనే పంతుల్ని పెట్టి రాయడం, చదవడం నేర్పించింది. బయటికివెళితే తన కొడుకును తనకు కాకుండా చేస్తారనే భయం పట్టుకుంది మంగమ్మకు. చలపతి మంగమ్మ కొడుకుగానే పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు.

లోకం పోకడ తెలియని చలపతి – ఆడ పెత్తనంలో పెరిగిన చలపతి నాసిరకం వాజమ్మలా తయారయ్యాడు.

పాతికేళ్లు నిండిన చలపతికి మంచి సంబంధమే చూసి పెళ్ళి చేసింది మంగమ్మ.

భద్రయ్యకు ఇద్దరు కొడుకులూ, ఇద్దరు కూతుళ్ళూ. ఊళ్ళో సంబంధం అని, కూతురు తన కళ్ళముందే వుంటుందని చలపతికిచ్చి రంగ రంగ వైభవంగా పెళ్ళి చేశాడు భద్రయ్య.

అల్లుడి కిస్తానన్న ఐదెకరాల మాగాణి కూతురి పేర రాశాడు భద్రయ్య. దానికి కారణం లేక పోలేదు. కూతురు పుట్టినప్పుడు తెనాలివెళ్లి జాతకం రాయించాడు. జాతకం చూసిన సిద్ధాంతి ఆమెకు వైధవ్యం వుందనీ, సంతానయోగం కూడా లేదనీ చెప్పాడు. భద్రయ్య గుండె చెరువయింది. ఆ జాతకం అక్కడే చింపి పారేశాడు. ఆ రహస్యం భార్యకు కూడా చెప్పకుండా గుండెలోనే దాచుకొన్నాడు.

భద్రయ్య తన కొడుక్కు ఇస్తానన్న పొలం కూతురి పేర రాశాడన్న వార్త మంగమ్మ చెవిన పడింది.

మంగమ్మకు అరికాలిమంట నెత్తికెక్కింది. ఆమె నోటికి పని తగిలింది.

' ఔరా భద్రయ్యా ! ఎంత గుండెలు తీసిన బంటువురా ? నా కొడుక్కి ఇస్తానన్న పొలం నీ కూతురి

పేర రాస్తావా ? నా కొడుకు అమాయకుడనేగా నీ ధీమా ? నాకు అడిగే దిక్కు లేదనేగా నీ ధైర్యం ? నేనూ చూపిస్తా ఈ మంగమ్మంటే ఏమిటో ?'

కోడల్ని పంపించవద్దని భద్రయ్యకు కబురు పంపింది.

" పోనియ్యమ్మా ! ఎవరి పేర వుంటేనేం ? ఎటు తిరిగీ తినేది నీ కొడుకు బిడ్డలేగా ? " అన్నాడు భద్రయ్య రాయబారిగా వచ్చిన రామయ్య.

" చాల్లేవయ్యా మహా చెప్పొచ్చావ్ ? ఆ గడ్డి ఏదో ఆ భద్రయ్యకే పెట్టకపోయావ్ ? అడదాన్నినీ, ఒంటరిదాన్నినీ ఆ వార్త నాదాకా మోసుకొచ్చావా ? ఏం పెద్దమనిషివయ్యా ? " గయ్యిన లేచింది మంగమ్మ.

మంగమ్మ నోటి ధాటికి తట్టుకోలేక పైపంచె దులిపి భుజాన వేసుకొని నిలబడ్డాడు వచ్చిన పెద్దమనిషి.

" ఇదుగో రామయ్యా ! మా చలపతిపేర అస్తి రాస్తాడా సరేసరి. లేదా కూతుర్ని శాశ్వతంగా ఇంట్లోనే పెట్టుకోమను. ఆఁ ! తెగతెంపులు అయిపోయినట్లేనని చెప్పు " అన్నది మంగమ్మ.

చూస్తూ చూస్తూ కూతురి కాపరంలో బొగ్గులు చల్లడం భద్రయ్యకు బాధ కలిగించింది. ' కానీ, అల్లుడిపేర ఆస్తి

రాస్తే, రేపు అతడు కాస్తా గుటుక్కుమంటే కూతురి బతుకు ఏం కాను ? అన్నదమ్ములు చూస్తారా ? '

కథ అడ్డం తిరిగింది. భద్రయ్య ససేమిరా అన్నాడు. మంగమ్మ మొండికేసింది. ఆ ఇంటి కాకి ఈ ఇంటిమీద వాలడం లేదు. భద్రయ్య ఇంట్లోవాళ్ళు మంగమ్మ వుండే మెరక వీధికి రావడానికి భయపడుతున్నారు. పొద్దున్నే అర కిలో బియ్యం అల్పాహారంకింద ఆరగించి, వాకిట్లో కూర్చుని వచ్చేపోయే వాళ్ళను పిలిచి కూర్చోబెట్టి పంచాంగం విప్పుతుంది మంగమ్మ.

ఆరు నెలలు గడిచాయి. మొదటి మూడు నెలలూ మామగారిమీద అలగడం సరదాగానే అనిపించింది చలపతికి. రాను రాను భార్యా వియోగం భరించరానిదే అయింది. ఓ రోజు సాయంత్రం చలపతి మామగారు వుండే వీధికి వెళ్ళాడు. ఇంటికి బాగా పొద్దుపోయాక వచ్చాడు. కొడుకు వాలకం చూడగానే మంగమ్మకు అర్థం అయింది.

"ఎక్కడ చచ్చావురా ? " మంగమ్మ గుడ్లెర్రజేసింది. చలపతి నీళ్లు నమిలాడు. దిక్కులు చూస్తూ బిక్కపోయి నిల్చున్నాడు.

" సిగ్గు లేకపోతే సరి. ఇకనుంచి చీకటి పడగానే ఇంటికి చావు " అన్నది మంగమ్మ మండిపడుతూ.

కొడుకు తన పట్టునుంచి జారిపోతున్నట్లు అనిపించింది మంగమ్మకు. కోడలు గంగాభవానిమీద పళ్లు నూరింది. భద్రయ్యను దుమ్మెత్తిపోసింది. ఆ రోజునుంచి మంగమ్మ కొడుకును వెయ్యి కళ్ళతో కనిపెడుతూ వుంది.

ఒకరోజు వీధి భాగవతం చూసివస్తానని వెళ్ళిన చలపతి మామగారింటికి వెళ్ళాడు. తెలతెలవారుతూ వుండగా ఇంటికి చేరాడు.

అల్సేషియన్ డాగ్ లాంటి మంగమ్మ, కొడుకు ఎక్కడి కెళ్ళాడో ఇట్టే వాసన పట్టేసింది.

తెల్లవారి కొడుకు చేతికి ఓ ఏభై రూపాయల నోటు అందించి అన్నది — "తెనాలివెళ్ళి సినిమాచూసి సర్దాగా తిరిగి రారా నాయనా !"

ఏనాడూ తల్లి చలపతి చేతిలో పది రూపాయలు పెట్టి ఎరగదు. ఒక్కసారి ఏభై రూపాయల నోటు చేతిలో పడగానే చలపతి ఆనందంతో ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోయాడు.

ఇప్పుడు చలపతి పని పైలాపచ్చీసుగా వుంది. పుష్కలంగా డబ్బు అందుతూంది. అప్పుడప్పుడు రాత్రిళ్లు కూడా తెనాలిలోనే మకాం పెడుతున్నాడు. మంగమ్మ అదేమని అడగడం లేదు. భద్రయ్య మీద కసి తీర్చుకుంటున్నందుకు మంగమ్మకు తృప్తిగా వుంది. చలపతి పూలరంగడిలా తయారయ్యాడు. గ్లాస్కో పంచె

కట్టుకొని, బూట్లు వేసుకొని, కాళ్ళు ఎత్తెత్తివేస్తూ నడుస్తూ వుంటే ఆ ఊరివాళ్ళు నోళ్ళు తెరుచుకొని చూడసాగారు.

చలపతి మనసులోనుంచి గంగాభవాని బొమ్మ సినిమా రీలులా ఫేడ్ అవుట్ అయిపోయింది. మంగమ్మ కొడుక్కి రెండో పెళ్ళి చేసే ప్రయత్నంలో వుందని విన్న భద్రయ్య నిప్పులు తొక్కాడు.

'రెండో పెళ్ళి చేస్తుందా? చెయ్యమను చూస్తా! అమ్మా కొడుకుల్ని జైల్లోకి తోయిస్తా.' రంకెలు వేశాడు భద్రయ్య.

'రెండో పెళ్లి' అన్న మాట విని గంగాభవానికి నవనాడులూ కుంగిపోయాయి. చేతిలోవున్న కోడిపెట్టను అమాంతం నేలకేసి కొట్టింది. కాళ్ళకు చుట్టుకున్న పెంపుడు పిల్లిని కసితీరా తన్నింది. కసి కసిగా వుంది. చలపతిని తిట్టిన తిట్టు తిట్టకుండా తిట్టాలని వుంది. మంగమ్మ నోటిమీద కసితీరా కొట్టాలని వుంది. గంగాభవానికి అన్నం సహించడం లేదు. నిద్ర పట్టడం లేదు. గంగాభవాని గోడకు చేరబడి ఆలోచనల్లో మైమరచి వుంది

"పాత చీర ఒకటి ఇయ్యండమ్మగోరూ" అంటూ గణాచారి లోపలకు వచ్చింది. గంగాభవానికి కస్సున కోపం వచ్చింది. "చీరా లేదు గీరా లేదు. పో అవతలకు." కోపంగా అరచింది గంగాభవాని.

" ఏంది గంగమ్మగోరూ అట్టా కసురుకొంటూరూ ? ఈ గణాచారి ముండకు మీరు కట్టి పారేసిన చీర ఇవ్వకూడదా ? ఈ ఏడు ఏందోగానీ ఎవర్ని అడిగినా ఇట్టాగే కసురుకొంటున్నారు. ఆ పోలేరమ్మకు కూడా దయ కలగలేదు. "

" ఆ పోలేరమ్మనే అడుగు పో. " కసికసిగా అన్నది గంగాభవాని.

" పోలేరమ్మ తల్లి దయ లేకుండానే ఇంతకాలం బతికానా ? " గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయింది నాంచారమ్మ.

ఒకరోజు సుబ్బయ్యగారి చిన్న కొడుక్కి కలరా వచ్చి రాత్రికి రాత్రే చచ్చిపోయాడనీ, ఆ రాత్రే హరిజన వాడలో ఇద్దరు చనిపోయారనీ నాంచారమ్మ చెవిన పడింది. వర్షాకాలం ప్రారంభంలో ఆ ఊళ్ళో అలాంటి అంటువ్యాధులు రావడం మామూలే. రెండు రోజుల్లో పదిమందిదాకా కలరా సోకి చనిపోయారు.

మూడో రోజు ఉదయం పోలేరమ్మ గుడి ముందున్న వేపచెట్టుమీద నాంచారమ్మకు గణం పెరిగింది. జుట్టు విరబోసుకొని ఊగసాగింది.

" అద్దదా ? ఆ(..హూ(! ఇరుచుకు తింటా! నలుసుకు తింటా ! " అంటూ అరవసాగింది. ఊళ్ళో ఈ వార్త పిడకల గూటి పొగలా వ్యాపించింది. జనం నాంచారమ్మ చుట్టూ చేరారు.

నాంచారమ్మ నెత్తిమీద బిందెల కొద్దీ నీళ్లు పోశారు. వేపమండలతో విసిరారు. సాంబ్రాణి పొగ వేశారు.

"ఏం జరిగింది తల్లీ? మా ఊరు ఎందుకొచ్చావ్?" చేతులు జోడించి అడిగాడు ఆ ఊరి పెద్ద.

"ఏం జరిగిందా? ఇంకేం జరగాలిరా! నన్ను మర్చిపోయార్రా! ఆఁ-హాఁ! అద్దద్దా! మిమ్మల్ని నలుసుకు తింటా!" నాంచారమ్మ చేతులు పక్కలకు విరుచుకుంటూ మునికాళ్ళమీద లేచి నిల్చుంది.

"తల్లీ, అపరాధం జరిగింది. క్షమించు. ఇప్పుడు ఏం కావాలి?" అన్నాడు భక్తిపూర్వకంగా ఊరి పెద్ద.

"ఏం కావాలంటా వేందిరా? నాకు కడుపునిండా తిండేది? ఒంటినిండా బట్టేది? ఆహారం కావాలి— కొలవండిరా! కొలువులు కొలవండి." నాంచారమ్మ ఒంటిమీద అసలే చాలీ చాలని చీర వుంది. దాన్ని మోకాళ్ళపైకి లాక్కుంటూ చిందులు తొక్కడం ప్రారంభించింది.

"తల్లీ! అట్టాగే కొలుచుకుంటాం. శాంతించు తల్లీ!" జనంలోనుంచి అనేక కంఠాలు పలికాయి.

గణాచారి ఊగడం తగ్గింది. జనం బిందెలలో నీళ్ళు గుమ్మరించారు. ఆ మధ్యాహ్నానికే ఆ ఊరికి డాక్టర్ల బృందం వచ్చింది. కలరా తగ్గుముఖం పట్టింది.

పోలేరమ్మ గుడిముందు కోళ్ళూ, ఏటపోతులూ గిల గిల తన్నుకొన్నాయ్. గణాచారి నాంచారమ్మకు ఓ జత అద్దకం చీరెలూ, రవిక గుడ్డలూ ముట్టినయ్. కొలువులు బ్రహ్మాండంగా జరిగాయి.

ఆ తెల్లవారి గణాచారి నాంచారమ్మ భద్రయ్య ఇంటికి వచ్చింది. గంగాభవాని దీర్ఘాలోచనలో వుంది.

"గంగమ్మగోరూ! ఇంత పచ్చడుంటే పెట్టండమ్మా!"

గంగాభవాని త్రుళ్ళిపడింది. నాంచారమ్మను చూడగానే సంతోషంతో ఆమె ముఖం చేటంత అయింది. 'రా! నాంచారమ్మా రా! కూర్చో!' అన్నది గంగాభవాని ఆప్యాయంగా.

"నా తల్లి గదే! నీ కెంత కష్టం వచ్చింది తల్లీ. నా మాట విని ఆ పోలేరమ్మకు మొక్కుకో తల్లీ. ఒక చీరా, రైకా ఇస్తానని మొక్కుకో. నెల తిరక్కుండానే నీ భర్త నీ కాళ్ళమీద వచ్చి పడ్తాడు."

'ఒకటి కాదు, రెండు చీరలిస్తాను. నా కష్టం తీర్చమనవే!'

'మనసులో అనుకొని దణ్ణం పెట్టుకో తల్లీ.'

గంగాభవాని లోపలకెళ్ళి విస్తరాకులో గోంగూర పచ్చడి తెచ్చింది. నాంచారమ్మ పైటచెంగు చాచింది. "నాంచారమ్మా?" "ఏమిటి తల్లి?"

"ఆ రోజు గణం పెరిగినప్పుడు నిజంగా నీకు ఏమీ తెలియదా ?" నాంచారమ్మ కళ్ళలోకి లోతుగా చూసింది గంగాభవాని.

నాంచారమ్మ బిత్తరపోయింది.

"అదేంది గంగమ్మగోరూ అట్టా అడిగారూ ? తప్పు ! ఆ తల్లిని అనుమానించకూడదు."

"ప్లీజ్ ఇది చెప్పు. అలా ఎవరికైనా గణం పెరుగుతుందా ?"

'అంతా ఆ తల్లి దయ. ఆ తల్లిమీద గురి వుండాలి.' మరో ప్రశ్నకు అవకాశం ఇవ్వకుండా నాంచారమ్మ వెళ్ళిపోయింది నాంచారమ్మ వెళ్ళినవైపే గంగాభవాని సాలోచనగా చూస్తూ నిలబడిపోయింది.

ఇంకా సంక్రాంతి పండుగ వారం రోజులుంది. అప్పుడే చీకటి పడుతోంది. తెనాలి బస్సు దిగి, చలపతి మామగారి వీధిన నడుస్తున్నాడు. బాగా అలసిపోయి వున్నాడు. అడుగులో అడుగు వేస్తూ నడుస్తున్నాడు. అల్లంత దూరంలోవున్న భర్తను చూసింది గంగాభవాని. తలుపు పక్కగా వీధి వాకిట్లో నిలబడింది. వీధిలో ఎవరూ లేరు.

ఈ పూట ఈయన సంగతేదో తేల్చుకోవాలి. అడుగో వస్తున్నాడు. వచ్చేశాడు. అరే! తనవైపు చూడడం లేదు. గంగాభవాని తలుపు బాదింది. అయినా అతడు తలెత్తి చూడలేదు. అటూ ఇటూ చూసింది. ప్రహరీగోడమీద కూర్చున్న కోడిపెట్టను రెండు చేతులతో పట్టుకుంది. జాకెట్‌లోనుంచి చీటీ తీసి కోడి కాలికి చుట్టింది. వీధిలో తల వంచుకొని, కాళ్ళీడ్చుకుంటూ పోతున్న చలపతి నెత్తిమీదను విసిరింది.

కోడి "కిక్ కిక్" మంటూ చలపతి భుజంమీద వాలి, కిందకు దూకింది. దాని కాలికి చుట్టివున్న ప్రేమలేఖ కింద పడింది.

చలపతి వంగి ఆ చీటీ తీసుకొని వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. కుక్కుట రాయబారం నడిపిన భార్యామణి వాకిట్లో ఒయ్యారంగా నిల్చని వలపు చూపుల్ని ఓరగా విసురుతూ, చిరునవ్వులు చిందిస్తూ కనిపించింది. వచ్చీ రాని నవ్వొకటి భార్య ముఖంమీదకు విసిరి ముందుకు సాగిపోయాడు.

ఉత్తరం చదువుకొన్న చలపతి మనసు అడుసుతొక్కిన రేగడి మట్టిలా అయిపోయింది.

* * *

నాలుగు రోజులపాటు మనసులోనే మథనపడిన చలపతి పండుగ రెండు రోజులు వుందనగా తల్లితో అన్నాడు.

" పండక్కు అత్తగారింటికి వెళ్తున్నానే అమ్మా ! " నోరు తెరిచి కొడుకు ముఖంలోకి చూసింది.

చలపతి గిరుక్కున తిరిగి తన గదిలోకి వెళ్ళాడు.

"మళ్ళీ నీ కిదేం బుద్ధిరా ! " తల్లి మాట వెనకనుంచి వినిపించింది. చలపతి చేతిలోవున్న కండువా చేతిలోనే వుండిపోయింది.

మంగమ్మ కొడుకు ముందుకు వెళ్ళి అడ్డంగా నిల్చుంది.

"నీకు పెళ్లాం కావాలో, అమ్మ కావాలో తేల్చుకో."

చలపతి చేతిలోని కండువాను కొయ్యపెట్టెలోకి విసిరి కొట్టాడు. మంగమ్మ విజయగర్వంతో కొడుకు జేబులో వంద రూపాయల నోటు కుక్కింది.

కళ్ళలో వత్తులు వేసుకొని భర్తకోసం ఎదురు చూస్తున్న గంగాభవానికి చలపతి తల వంచుకొని బస్టాండు కేసి నడవడం కనిపించింది.

అంతే ! కాళ్ళలో సత్తువ ఎవరో లాగేసినట్లు అయింది.

* * *

పోలేరమ్మ గుడి దగ్గర _ మహాలక్ష్మమ్మ చెట్టుకింద_

"అద్దద్దా! అల్లల్లల్లా! అఁ—హూఁ!" మునివేళ్ళ మీద నిల్చుని జుట్టు విరబోసుకుని ఊగుతున్న స్త్రీ చుట్టూ జనం చేరారు. కడవలకొద్దీ నీళ్ళూ—సాంబ్రాణి పొగా—జనం రొదా తిరణాలలా వుంది.

"తల్లీ, నువ్వు ఎవరివో చెప్పు?" అడిగాడు ఊరి పెద్ద.

"నీ కళ్ళు పోయినయ్యట్రా? నే నెవరో తెలియడంలా? అద్దద్దా! విరుచుకు తింటా! నలుచుకు తింటా!"

'తెలిసింది తల్లీ. శాంతించు. మొన్ననేగా కొలువులు కొలుచుకున్నాం' అన్నాడు ఒక పెద్దమనిషి.

'నా భక్తురాలికి అన్యాయం జరుగుతూ వుంటే చూస్తూ ఊరుకుంటానా! మీ గొడ్డూ గోదా నమిలేస్తాను.'

'క్షమించు తల్లీ. ఇప్పటికే ఊళ్ళో ఎన్నో పశువులు గాలికుంటు వ్యాధికి బలి అయ్యాయి. చెప్పు తల్లీ. నీ భక్తురాలు ఎవరు?' అడిగాడు జనంలోనుంచి మరో పెద్దమనిషి. 'అద్దద్దా! అఁ-హూఁ!' పూనకం తారాస్థాయిని అందుకొన్నది.

ఇదంతా చూస్తున్న నాంచారమ్మకు మతిపోయినంత పని అయింది. అయోమయంగా చూస్తూ నిలబడిపోయింది.

" అమ్మా ! పోలేరమ్మ తల్లీ ! నీ భక్తురాలు ఎవరు చెప్పు తల్లీ ! " నాంచారమ్మ తెప్పరిల్లి అడిగింది.

" గంగాభవాని ! " పళ్ళు పటపట కొరికింది.

చాలామంది ముఖముఖాలు చూసుకొన్నారు.

' ఆమెకు జరిగిన అన్యాయం ఏమిటో చెప్పు తల్లీ ' అడిగింది నాంచారమ్మ.

' ఏడీ ? వాడేడే ? ఆ చలపతి ఏడీ ? ఆ మంగమ్మ ఏదీ ? ఎక్కడ ? '

జనాన్ని తోసుకుంటూ భద్రయ్య ముందుకు వచ్చాడు.

' ఏమిటిది ? రా ఇంటికి పోదాం ' అన్నాడు.

" ఆఁ ఎవడివిరా నువ్వు ? నువ్వా ? నీ ఇంట్లోపడి తినడం మొదలుపెట్టానురా ! నీ గొడ్లు రెండు చచ్చాయి. ఇంకా చస్తాయి. నన్ను ఇంటికి పిలుస్తున్నావా ? " గుడ్లు ఉరిమింది గణం పెరిగిన గంగాభవాని.

భద్రయ్యకు ఒళ్ళు జలదరించింది.

"తల్లీ, శాంతించు." చేతులు జోడించాడు భద్రయ్య.

" ఇంకెక్కడి శాంతిరా ? ఆ చలపతిగాడిని ఈడ్చుకు రండి. నలుచుకు తింటా. "

జనంలోనుంచి ఒక్కొక్కరే చిన్నగా తప్పుకున్నారు.

మూడు రోజులనుంచి పోలేరమ్మ గుడిముందు చెట్టుకింద దిమ్మెమీద బైఠాయించింది గణం పెరిగిన గంగాభవాని.

గణాచారి నాంచారమ్మా, తల్లీ, తండ్రీ ఆమెను కనిపెట్టుకొని వున్నారు.

మొదటి మూడు రోజులూ ఊళ్ళో వాళ్ళు గంగాభవాని గురించి చిత్రంగా, హేళనగా చెప్పుకొన్నారు.

ఈ వార్త పక్క ఊళ్ళకు పాకింది. ఊళ్ళో వాళ్ళకంటే పొరుగూళ్లో వారికే భక్తిశ్రద్ధలు ఎక్కువయ్యాయి.

ఊళ్లోను, చుట్టుపక్కల ఊళ్ళలోను గొడ్ల జబ్బులు ఎక్కువయ్యాయి.

గంగాభవానికి సహాయంగా చుట్టుపక్కల ఊళ్ళ గణాచారులంతా అక్కడ చేరారు. ప్రతి నిమిషం వాళ్ళలో ఎవరో ఒకరికి గణం పెరుగుతూనే వుంది. ఊళ్ళో వాళ్లు భయపడిపోయారు. పోలేరమ్మ గుడికి సరఫరాలు చేరుతున్నాయి. అక్కడే వంటలూ, నైవేద్యాలూ చెల్లిపోతున్నాయి.

తప్పెట్లూ, తాళాలూ, భజనలూ — వూరంతా హోరెత్తిపోతున్నది.

గణాచార్ల మధ్యలో గంగాభవాని కూర్చుని వున్నది. దిమ్మెమీద ఎత్తుగా కూర్చున్న ఆమె గ్రామ దేవతల పెద్దలా కనిపిస్తున్నది.

నాలుగో రోజు వూళ్ళో పెద్దలంతా వెళ్లారు.

"ఏం చెయ్యమంటావు తల్లీ ?" చేతులు జోడించి అడిగారు.

"వాణ్ణి — ఆ చలపతిగాణ్ణి లాక్కొచ్చి నా కాళ్ళమీద పడెయ్యండి...." అన్నది. ఊరు వూరంతా ఏకమై మంగమ్మ ఇంటిమీద పడింది

'అన్నీ దొంగ ఎత్తులు. టక్కులమారి ముండ.' మొదటి రెండు రోజులూ మంగమ్మ కోడల్ని దుమ్మెత్తి పోసింది. మూడో రోజుకు మంగమ్మ నోటికి తాళం పడింది. ఆ రాత్రి మంగమ్మకు జ్వరం వచ్చింది గొడ్లు చచ్చిపోయిన వాళ్ళంతా మంగమ్మను శాపనార్థాలు పెట్టారు.

ఇక చలపతి పని సరేసరి ! మతిపోయినట్లయింది. ఇంట్లో దూరి, బయటి ముఖం చూడకుండా నిండా ముసుగు పెట్టుకొని పడుకున్నాడు.

తప్పెట్లూ, తాళాలూ, రణగొణధ్వని మంగమ్మ ఇంటికి దగ్గరౌతున్నాయి. మంగమ్మా చలపతీ భయంతో వణికి పోతున్నారు.

జనం ఇంటి ముందుకు వచ్చి పడ్డారు. గణాచారులు "చలపతీ, బయటికి రారా!" అంటూ అరిచారు.

తలుపులు తోసుకొని వూరి పెద్దలూ, గణాచారులూ లోపలకు జొరబడ్డారు.

మంగమ్మ ఏదో అంటున్నది. జనం అరుపుల్లో మంగమ్మ గొంతు కలిసిపోయింది.

* * *

ఇద్దరు వ్యక్తులు చలపతిని రెక్క పట్టుకొని లాగి నిల్చోపెట్టారు. చలపతి వూరేగింపులో ముందు వరసలో పిల్లిలా నడుస్తున్నాడు. గుంపులో పడి మంగమ్మ నడుస్తున్నది. ఊరేగింపు పోలేరమ్మ గుడి ముందుకు వచ్చింది.

ముందు వరసలో వున్న చలపతిని చూసి గంగాభవాని అపరకాళిలా లేచి నిల్చుంది. కళ్ళు ఎర్ర చేసింది. పళ్లు పటపట కొరికింది.

పక్కన వున్నవాళ్లు చలపతి చేతికి నీళ్ళ కడవలు అందిస్తున్నారు. చలపతి పైపంచె నడుముకు బిగించి ఐదు కడవల నీళ్ళు ఆమె నెత్తిన పోశాడు. సాంబ్రాణి పొగవేసి, వేపమండలతో విసిరాడు.

గంగాభవానిలో ఉధృతం తగ్గింది. గట్టిగా గాలి పీల్చి "ఎవ్వడ్రా నువ్వు?" అన్నాది.

"నేనే! చలపతిని. నీ భర్తను."

"ఏం కూశావురా ? నువ్వు నా భర్తవా ?" పళ్ళు కొరికింది గంగాభవాని.

"కాదులే. గంగాభవాని భర్తను—చలపతిని."

'అట్టా చెప్పరా. గంగాభవాని నా భక్తురాలు. దాన్ని ఎందుకురా వదిలేశావ్ ?" గుడ్లు ఉరిమింది.

"తప్పే ! క్షమించు. ఇకనుంచి నా భార్యను ప్రేమగా చూసుకుంటాను. మా ఇంటికి తీసుకెళ్తాను" అన్నాడు చలపతి భయం భయంగా.

'మాట తప్పావా నాలుక చీరేస్తా !'

'శాంతించు తల్లీ. మా గొడ్డూ గోదను సల్లగా చూడు. ఇకనుంచి చలపతి నువ్వు చెప్పినట్టే నడుచుకుంటాడు.' జనంలోనుంచి అనేక కంఠాలు వినిపించాయి.

'ఏయ్ చలపతీ ! మీ అమ్మ — ఆ మంగిముండ ఏదిరా ?' బుసలు కొట్టింది గంగాభవాని.

జనం మంగమ్మను ముందుకు తోశారు.

మంగమ్మ కోడలి నెత్తిన రెండు కడవల నీళ్ళుపోసి, సాంబ్రాణి పొగవేసి, వేపమండలతో విసిరింది.

ఓరకంటితో అత్తను ఓసారి చూసి సొమ్మసిల్లి పడిపోయింది గంగాభవాని.

జనం వెంటరాగా మంగమ్మా, చలపతీ గంగాభవానిని ఇంటికి తీసుకొచ్చారు.

రెండు రోజులుగా వెటర్నరీ డాక్టర్లు గొడ్లకు చికిత్స ప్రారంభించారు. అంటువ్యాధులు చాలావరకు అప్పటికే తగ్గుముఖం పట్టాయి.

సంవత్సరం గిర్రున తిరిగింది.

పండంటి కొడుకును ఎత్తుకుంది గంగాభవాని.

పండుగరోజు గణాచారి నాంచారమ్మకు ఒడినిండా పిండివంటలు పెట్టి, కొత్త చీర కూడా ఇచ్చింది గంగాభవాని.

" ఇదేమిటమ్మాయిగోరూ ! ఈ గణాచారిముండమీద ఇంత దయ పుట్టుకొచ్చింది ? "

" నిజమే నాంచారీ ! ఇదంతా నీ చలవే ! "

" మధ్య నేనేం చేశాను తల్లీ ? "

' అట్లా అనకు. '

" అమ్మాయిగోరూ ! మీరు చాలా బాగా....'

' నువ్వా అంతేనా ? '

గణాచారి సమాధానం చెప్పకుండా ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

(ఇండియా టుడే - 1991)